

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΥΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΔ'

Συνδρομή ἑτησίᾳ Ἐν Ἑλλάδι φρ 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἐτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. - Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὀδὸς Ἀγγέλου.

26 Δεκεμβρίου 1882

Η ΧΗΝΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Α'

— Μαθιέ! αὐ Μαθιέ! ὅ' ἀκούσης λοιπόν; Ἄν δὲν ἐπιστρέψω μετὰ δύο ὥρας, νὰ τῆς δώσης ἄλλους ἕξ βώλους καὶ νὰ τὴν κάμῃς νὰ καταπιῇ ἴλιγο κάρβουνο μὲ νερό.

— Ναῖσκε ἀφεντικῶ... ἔγνοιά σας, χωρὶς ἄλλο. Ὁ δίδων τὰς τελευταίας προσταγὰς τοῦ πρὸς τὸν ὑπηρέτην τοῦ ἦτο ὁ κύρ Λουκάς, συμβολαιογράφος ἐν μικρᾷ κωμοπόλει τῆς ἐπαρχίας Μ... Εἶχεν ἀνέλθει ἐπὶ τῆς ἀμάξης τοῦ μεταβαίνων ὅπως συντάξῃ τὴν διαθήκην τοῦ γέρο-Βεσσα, εὐπόρου ἀγρότου τῶν περὶξ, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὰ ἔσχατα.

Ὁ μέλλων νὰ καταπιῇ διὰ χειρῶν τοῦ Μαθιοῦ τὸ παράδοξον μίγμα τῶν βώλων καὶ τοῦ ἀνθρακος ἦτο... ἡ χῆν. ἦν ὁ κύρ Λουκάς εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου καὶ ἦν ἔτρεφε καὶ ἐπάχυνε μετὰ τρυφερᾶς φροντίδος, ὅπως εὐωχθῆ δι' αὐτῆς τὰ Χριστούγεννα. Ἦτο ἀποφασισμένη πλέον ἡ διασκέδασις καὶ εἶχον ἤδη προσκληθῆ διὰ τὴν εὐωχίαν οἱ ἐξοχώτεροι γαστρομάργοι ἐκ τῶν φίλων, ὁ κύρ Ρουσσὸς δικολάβος καὶ ὁ κύρ Μανιὸς συμβολαιογράφος εἰς γειτονικὴν πόλιν. Θὰ ἐδοκίμαζον τὰ κοκκαλιάκια τῆς, κατὰ τὴν ἐκφορᾶν τῶν κυρίων αὐτῶν, πίνοντες τὸν καλλίτερον οἶνον τῆς ἐπαρχίας.

Ὁ κύρ Λουκάς εἶχε σῶμα μακρὸν καὶ παράξενον, μεγάλην γενειάδα ὑλακωμένην ὑπὸ φαιῶν τινῶν τριχῶν, πρόσωπον ἐπίμηκες ἔχον τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ ὀπτοῦ πλίνθου. Δὲν εἶχε τὸν συνήθη τύπον τοῦ συμβολαιογράφου, τοῦ ξηροῦ, τοῦ μεθοδικοῦ, τοῦ ἐπισήμου, τοῦ κλασικοῦ. Αὐτὸς ἀπεναντίας ἦτο φίλος τῆς ἀπολαύσεως, εὐκοινῶντος, ἀδόλυστος ὡς μεσημβρινός, τρώγων καλὰ καὶ πίνων καλλίτερα, γεμάτος ὑγίαν ἥτις ἐξεχειλίζε εἰς χονδρὰν εὐθυμίαν, εἰς γέλωτας ἡχηροὺς καὶ εἰς ἀστεῖσμούς πνευματώδεις. Ὁ Μαθιός, ὁ ὑπηρέτης του, ἦτο νέος ἀνὴρ, τριακοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν, ἥσυχος, ἀπαθὴς, μὲ πρόσωπον ὑπαχρον καὶ ἀγένειον, εἰς ὃ ἔλαμπον δύο πονηροὶ ὀφθαλμοί.

Ἦτο περίεργος ἡ προσέγγισις τῶν δύο τόσον ἀνομοίων ἐκείνων ἀτόμων, τοῦ ἐνὸς ὀρηκτικοῦ ἔνεκα τῆς αἰματώδους κράσεώς του καὶ τοῦ ἐτέρου ἡρέμου καὶ γαληνίου. Ὁ κύρ Λουκάς, ὅστις ἐ-

νησμενίζετο ἐνίοτε εἰς ἀστεϊότητα, δισκεδάζετο συχνὰ μὲ τὸν Μαθιόν· ἠρέσκετο, λόγου χάριν, νὰ τῷ κεντᾶ τὰς κνήμας διὰ κλωνίου ἀκανθηροῦ, νὰ τῷ βίπτῃ χαμαὶ τὸν πῖλον, ἢ ὅτε διήρχοντο πλησίον βρούματός τινος νὰ τῷ λέγῃ νὰ πέσῃ μέσα διὰ τὰ συνάξῃ τὰ ψάρια. Καὶ ὁ Μαθιός τότε μὲ τὸ σύνθηρος φλέγμα καὶ μὲ τὴν ἀφέλειαν χωρικοῦ ὑπηρέτου ἀπήντα :

— Ναῖσκε!... δὲν εἶμαι τόσον ζωντόβολο. Ἐάν ἀγαπάτε νὰ πιᾶστε τὰ ψάρια, γιατί δὲν πέφτετε καὶ σεῖς μέσα ἰς τὸ νερό;

Καὶ ὁ κύρ Λουκάς ἐξεκαρδίζετο γελῶν. Ἦτο ἐξ ἄλλου ἀγαθώτατος ἄνθρωπος, λίαν ἀγαπητὸς παρὰ τοῖς χωρικοῖς, ὧν ἔτυπτε φιλικῶς τὴν κοιλίαν διὰ τῆς παλάμης ἐν ταῖς στιγμαῖς τῆς εὐδιαθεσίας καὶ ἔρριπτεν ἔξω τῆς θύρας ἐν στιγμῇ ἐξάψεως.

Εἶχε λοιπὸν ἀγοράσει τὴν χῆνα ὁ κύρ Λουκάς καὶ τὴν εἶχεν ἐπονομάσει κυρὰ-Γιαρρούλα... τὴν ἐπάχυνε δὲ μετὰ μερίμνης φιλοστόργου. Τὸ ταλαίπωρον ζῶον ἔζη καθειργμένον, ἀπομεινωμένον ἐντὸς τῆς στενῆς αὐλῆς, μὴ ἔχουσα τὴν ἀδειαν νὰ τρέχῃ ἔξω καὶ ὑποκειμένη εἰς διαίταν ἐπὶ μακρὸν μελετηθεῖσαν παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου ἐντὸς δύο συγγραμμάτων περὶ πτηνοτροφίας, ἅτινα ἐπίτηδες ἔγραψε νὰ τῷ πέμψωσιν ἐκ τῆς πρωτεύουσας. Ἡ τροφή τῆς κυρὰ-Γιαρρούλας συνίστατο εἰς βώλους ἀλεύρου· τὴν ἠνάγκαζον νὰ καταπιῇ ἀλληλοδιαδόχως ἕξ τοιούτους καὶ μετὰ ταῦτα μερικὰ λεπτὰ τρίμματα ἀνθρακος πρὸς διευκόλυνσιν τῆς πέψεως. Ἡ τοιαύτη ἐγχείρισις ἐπαναλαμβάνετο πεντάκις τῆς ἡμέρας. Τὰ συγγράμματα διώριζον μόνον τέσσαρα τοιαῦτα γεύματα, ἀλλ' ὁ συμβολαιογράφος ἐβιάζετο ἤθελε νὰ ἔχῃ τὰ Χριστούγεννα μίαν τόσον παγεῖαν χῆνα, ὥστε νὰ θαυμάσῃ ὅλος ὁ κόσμος καὶ διὰ τοῦτο ἀπεράσιζε νὰ τὴν ταγίζουρ καὶ πέμπτην φορὰν.

Αὐτοὺς τοὺς περιφήμους βώλους κατεσκεύαζεν ὁ ἴδιος ὁ κύρ Λουκάς. Δὲν ἤθελε νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς κανένα τὴν φροντίδα ταύτην καὶ εἶχε διακηρύξει ὑψηλοφώνως ὅτι «οἱ ὑπηρέται σὲ τέτοιαις δουλειαῖς εἶνε ζῶα καὶ δὲν κάμνουν τίποτε τῆς προκοπῆς». Ἄμα τοὺς κατεσκεύαζε, τοὺς ἔθετεν ἐντὸς πινακίου μετὰ προσοχῆς καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Μαθιοῦ, κατήρχετο εἰς τὴν αὐλήν.

Δὲν ἦτο εὐκολον πρᾶγμα τὸ νὰ ἐξαναγκάσωσι

τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν νὰ δεχθῆ τὸ βεβιασμένον ἐκείνο γεῦμα, ὅπερ κατὰ τὰ φαινόμενα λίαν μετρίως ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν ὀρεξίν της. Μόλις ἔβλεπε καταφθάνοντας τοὺς δύο δημίους της, ἔτρεχε τρομασμένη, ἐκτείνουσα τὰς δύο της πτέρυγας καὶ ἐκπέμπουσα ἀπὸ τοῦ κιτρίνου ῥάμφους της βραγχινὰς κλαγγάς. Ὁ Μαθιὺς τὴν συνελάμβανε μὲ τὰς πλατείας καὶ τυλώδεις χεῖράς του, τὴν ἔσφιγγε, τῇ προσεκκόλλα τὰς πτερύγας εἰς τὸ σῶμα καὶ τὴν ἐκαθβαλίκευεν ὡς νὰ ἦτο ἄλογον. Θὰ τὸν ἐξελάμβανε κανεὶς διὰ τὸν Ἀλέξανδρον δαμάζοντα τὸν Βουκέφαλον. Ὁ κύρ Λουκάς τότε ἐπλησίασε καὶ ἔκυπτε πρὸ αὐτῆς ἀρπάζων αὐτὴν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν. Ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἠμύνητο ἀνδρείως, στρέφουσα τὸν λαιμὸν καὶ προσπαθοῦσα νὰ ῥίψῃ χαμαὶ τὸν ἀναβάτην της. Μίαν φορὰν μάλιστα ἐδάγκασε μετὰ λύσσης τὴν κνήμην τοῦ συμβολαιογράφου, ὅστις ἐκραύγασεν. «**Α!** τὴν ἀναθεματισμένην!» καὶ ἔστρεψε τὸν θυμὸν του κατὰ τοῦ Μαθιοῦ, λέγων αὐτῷ «ὅτι ἦτο ἐξ αἰτίας του, ὅτι τὴν ἐκράτει κακὰ, καὶ ὅτι ἐφαίνετο ὅταν νὰ ἐφοβεῖτο».

— Τί λέτε, ἀφεντικὸ; ἀπήντησεν ὁ Μαθιὺς, ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι· μοῦ φαίνεται πῶς ἡ ἀφεντιά σας μάλιστα φοβᾶσθε.

— Σιώπα, ἀνάθεμά σε, κουτέ. Σοῦ ἀξίζεις νὰ σὲ κάμω νὰ καταπιῆς ἐσὺ τοὺς βώλους.

Ὄταν ὁ συμβολαιογράφος τῇ συνελάμβανε τὸν λαιμὸν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ὁ Μαθιὺς τῇ ἤνοιγε τὸ ῥάμφος καὶ ὁ κύρ Λουκάς τὴν ἐτάγιζε μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα. Οἱ βῶλοι ἐβυθίζοντο ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον καὶ διὰ βιαίας προσπαθείας τοῦ λάρυγγος ἡ χῆν μισοπνιγμένη τοὺς κατεβίβαζεν εἰς τὸν στόμαχον. Μετὰ τὴν κατάποσιν καὶ τοῦ ἔκτου βώλου, ὁ κύρ Λουκάς τὴν ἐπότιζε νερὸν καὶ τῇ ἔδιδε καὶ ὀλίγα τρίμματα ἄνθρακος.

— Διὰ τοιαύτης διαίτης ὀρεπτικῆς καὶ ἀκριβεστάτης ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἐγένετο ταχέως ἡ ὠραιότερα χῆν τῶν περιχώρων· ἦτο παχυαῖα, εὐσαρκος, στρογγύλη, ὡς νὰ ἦτο ἐξογκωμένη· τὸ τεταμένον δέρμα της ἐφαίνετο ἔτοιμον νὰ ἐκσπάσῃ. Ἐπρεπε νὰ τὴν ἴδῃτε περιπατοῦσαν μὲ τὸν λαιμὸν προτεταμένον, μὲ τὸν ὀφθαλμὸν στρογγύλον καὶ ἠλίθιον, φέρουσαν κοιλίαν ὀγκώδη, ὡς γαστέρα γυναικὸς ἐγκύου, στηριζομένην ἐπὶ τῶν βραχέων ποδῶν της, ταράσσουσαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰς τεφροχρόους πτέρυγας της, μὲ τὸ ῥάμφος της ἔχον χροῶμα πορτοκαλλίου, μὲ τὸν λευκὸν λαιμὸν της καὶ τὴν κεφαλὴν της κεκοιμημένην ὑπὸ καλύμματος ἐκ μικρῶν φαιοχρόων πτίλων. Ὁ κύρ Λουκάς ἐπῆρστο καὶ ἀνά πάσαν στιγμὴν καταλείπων τὸ γραφεῖόν του μετέβαινε νὰ τὴν θαυμάσῃ.

— Τί ὠραῖον πουλί! . . . ἔλεγε, τρίβων τὰς χεῖρας μὲ τὸ σύνηδες αὐτοῦ κίνημα, Ἐντὸς ὀλίγου, φιλενάδα μου, δὲν θὰ στέκεσαι πλέον αὐτοῦ νὰ περιπατῆς ἴσχυα. Ὁ δὲ εἶσαι ἐντὸς μεγάλης πα-

ροψίδος, καλὰ ψημένη μὲ κάστανα εἰς τὴν μάμμαν σου.

Ἦττραπτον δὲ τότε οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκ γαστρομαργίας, ἐγέλα πλαταγῶν τὴν γλῶσσαν, εἶτα, μετὰ ἐπιθεώρησιν ὀλίγων λεπτῶν, ἐπανήρχετο εἰς τὸ ἔργον του.

Πλὴν μόλις προσήρχετο πελάτης τις, καὶ εὐθὺς τὸν παρέσυρε πρὸς τὸν ὀρνιθῶνα.

— Αἶ, λοιπόν! γέρο-Μιχάλη; αἶ; τί λές;

— Μπᾶ, μπᾶ, Θεέ μου! καὶ τ' εἶν' τοῦτο; ἔλεγεν ὁ χωρικός· μὰ ὅταν ἐξακολούθησῃ ἔτσι θὰ γενῆ χονδρὴ, μὲ συχώρεσι, ὅσα γουροῦνι.

— Αἶ, θὰ εἶνε ἀρκετὰ στρογγυλή;

Καὶ ὅτε τὸ πτηνὸν δὲν ἐκινεῖτο, ὁ κύρ Λουκάς τὸ ὤθει ἐλαφρῶς διὰ τοῦ ποδὸς, ὅπως τὸ ἀναγκάσῃ νὰ κινηθῇ.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, κορίτσι μου, δεῖξου ἀπὸ ὄλαις ταῖς μεριαῖς.

— Ὄ, μὰ εἶνε λαμπρὴ χῆνα! Τί τῆς δίνεις γιὰ νὰ παχύνῃ τόσον;

— Ἄ, θέλεις νὰ τὸ μάθης, γέρο κατσεργάρη, αἶ; εἶνε ἕνα μυστικὸ ἴδικό μου· θὰ σοῦ τὸ πῶ κατόπιν.

Ὄταν δὲν ἤρχοντο πελάται, ὁ κύρ Λουκάς, ὅστις ἐκεντάτο ἀείποτε ζωηρῶς ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν καὶ νὰ δμιλῆ περὶ αὐτῆς, ἔφερεν εἰς τὸν ὀρνιθῶνα τὸν πρῶτόν του γραφέα, κύριον Θεόδωρον, μικρὸν, μελαγχροινὸν, μὲ ἦθος μελιχίον καὶ συνεσταλμένον, φέροντα κασκέτον ἐκ χονδροῦ ὑφάσματος, ῥεδιγκόταν μαύρην τετριμμένην, (ἦτο ἡ ἰδία ῥεδιγκότα, ἣν ἔφερεν ὁ κύρ Λουκάς ὅτε ἔκαμε τὰς ἐπισκέψεις τὴν ἐποχὴν τῶν γάμων του) καὶ πέδιλα.

— Ὄ, μὰ τὸν Θεὸν, ὅταν νὰ μοῦ φαίνεται πῶς ἀπὸ τὰ χθὲς ἐπάχυνε περισσότερον· στοιχηματίζω ὅτι ζυγίζει μισὴ ὀκά περισσότερον! Τί λέγεις, κύριε Θεόδωρε;

— Δὲν πιστεύω ὅτι ἀπὸ χθὲς, ἀπῆντα ὁ γραφεὺς μὲ προσηνὲς ὕψος, ἀλλ' ἀπὸ δεκαπέντε ἡμερῶν βεβαίως ἔκαμεν ἐκπληκτικὰς προόδους.

— Θὰ εἴσθε καὶ σεῖς στὸ τραπέζι, κύριε Θεόδωρε· θὰ ἔλθετε τὰ Χριστούγεννα νὰ γλύψετε τὰ κοκκαλάκια τῆς κοπέλλας μας.

— Ὄ, σὰς εὐχαριστῶ, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, κύριε.

— Ναι, ναί· εἴμεθα σύμφωνοι.

Συχνάκις καὶ οἱ μέλλοντες δαιτυμόνες ἐκ τῶν περιχώρων προσήρχοντο νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν, ὁ κύρ Μανιὸς, ὁ συμβολαιογράφος, εὐσαρκος, βραχὺς καὶ κοκκινοπρόσωπος, μὲ ὀμματοῦάλια μεγάλα ὡς ὕαλους παραθύρων, καὶ ὁ κύρ Ροῦσσος ὁ δικολάβος, μικρὸς, ἰσχνὸς καὶ ρικνός.

— Τί κοιλιά! τί πλευρά! μὰ αὐτὴ εἶνε περιφημὴ, ἀνέκραξεν ὁ κύρ Μανιὸς, οὐ οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμπον ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς μελλούσης εὐωχίας.

Καὶ ἔτρεχε βρῆρας ἐξόπισθεν τῆς χηνός διὰ νὰ συλλάβῃ καὶ βυΐση τὰ βραχέα δάκτυλά του ἐντὸς τοῦ λίπους τῆς.

— Γιὰ ἰδὲ, γιὰ κύττα ἐδῶ, 'Ρούσσε.

Ὁ κύρ 'Ρούσσε, ἐθεώρει μὲ ὀφθαλμοῦ, ἀπλήστους, προτείνων τὴν ὄξειν σιαγόνα του, ὡσεὶ προέκειτο νὰ δῆξῃ μὲ τοὺς αἰχμηροὺς ὀδόντας του τὴν ὠραίαν ἐκείνην καὶ παχεῖαν σάρκα, ἣν ἤρεύνα, παραμερίζων τὰ πτερά.

— Αἱ κουμπάροι; ἐπανελάμβανεν ὁ κύρ Λουκάς, δὲν εἶνε θαυμάσια, αἶ;

Καὶ οἱ τρεῖς δ' ἐγέλων μακαρίως ἐνώπιον τοῦ ἀξιολόγου ἐκείνου πτηνοῦ, ὅπερ ἐξήναπτε τὴν ὀρεξίν των καὶ ἐγαργάλιζε τὸν στόμαχόν των.

B'

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ κύρ Λουκάς μετέβη νὰ συντάξῃ τὴν διαθήκην τοῦ μπάριμπα-Βεσσά, ἐπανῆλθε πολὺ κακοδιάθετος. Καθ' ὅλον τὸν δρόμον ἐξηπλωμένος ἐντὸς τῆς ἀμάξης του ἐρρέμβαζεν ἡ φαντασία του ἐπλανᾶτο τῆδε ἀκείτῃ ἐσκέπτετο τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἀνεζήτηε τίνι τρόπῳ νὰ τελειοποιήσῃ τὰ σχέδιά του, ἐμελέτα πλῆθος σχεδίων γαστρονομικῶν, καὶ ἐφροναζέτο γεῦμα πλούσιον μὲ πάμπολλα ἐδέσματα, κάτι τι σαρδαναπάλειον, ἐξ ἐκείνων, ἅτινα καταλείπουσιν ἐποχὴν ἀξιοσημείωτον εἰς τὸν βίον ἀνθρώπου τινός. Ὁ σύρων τὸ ἀμάξιον ἵππος, ἐπωφελοῦμενος τῆς βαιθείας τοῦ κυρίου του βέβαιως, δὲν ἐβιάζετο, ἀνήρχετο τὰς ἀνωφερσίας βραδύτατα, σταματῶν καὶ δοκιμάζων δράκα τινὰ χόρτου καὶ ἄγων τὴν ἀμαξὴν εἰς ὁδοὺς τριβολώδεις καὶ ἀδιαβάτους. Διὸ ὅτε ὁ κύρ Λουκάς ἀφίκετο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μπάριμπα-Βεσσά, ὁ γέρον εἶχεν ἐκπνεύσει χωρὶς νὰ διαθέσῃ τὰ ὑπάρχοντά του. Ἦτο χαμένος δρόμος διὰ τὸν συμβολαιογράφον καὶ τὰ δικαιώματά του ἐπίσης χαμένα, καὶ τοῦτο ἐνέβαλε τὸν κύρ Λουκᾶν εἰς τόσον κακὴν διάθεσιν.

Ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κατοικίαν του, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Μαθιῦ, ἐτάξιζε τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν. Τὰ πάντα ἔγειναν ἐν τάξει, πλὴν μεθ' ἡμισίαν ὥραν ὁ Μαθιὸς ἐδραμεν ὅλος τεταραγμένος εἰς τὸ γραφεῖον.

— Ἀφεντικὸ, τρεχάτε γρήγορα, γρήγορα! Ἡ κυρὰ Γιαννούλα μοῦ φαίνεται πῶς στέκει ἄσχημα· πέφτει κατὰ γῆς καὶ τὰ μάτια τῆς ἐγούρωσαν!..

Ὁ κύρ Λουκάς ἀνεσκήρτησε τόσον βιαίως, ὥστε ἔχυσε τὸ μελανοδοχεῖον ἐπὶ ἐκποησιῶς τινος, ἣν συνέταττεν. Αὐτοστιγμὴ εὐρέθη εἰς τὴν αὐλὴν, ὅπου εὗρε τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν ἐξηπλωμένην ἐπὶ τοῦ ἐνὸς πλευροῦ.

— Ἐφόρησε λοιπόν! ἐσὺ τὰ φταῖς ζῶν, ἀνέκραξε πρὸς τὸν Μαθιὸν· γιατί δὲν μὲ εἰδοποιήσες πρωτίτερα;

— Αἶ, δρίστε τώρα! ἐγὼ τὰ φταῖς! Μὰ ἠμποροῦσα νὰ σᾶς εἰδοποιήσω πρὶν ἢ δῶ τίποτε; Ἐγὼ

τάχατες τῆς δίνω τέτοια τροφή γιὰ νὰ τὴν κάμω νὰ σκάσῃ;

— Σῶπα, ἢ ἀλλέως σὲ πετῶ ἀπὸ τὴν πόρτα. Καὶ ὁ κύρ Λουκάς ἐφώναζε πάση δυνάμει, παρέχων διέξοδον εἰς τὴν κοχλάζουσαν ἐντὸς αὐτοῦ ὄργην.

Ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἐν τούτοις δὲν ἦτο νεκρά· ἐφαίνετο ὅμως λίαν ἀσθενῆς, φυσῶσα ὡς κῆτος ἐξοκειλαν, ταραττούσα τοὺς πόδας, τύπτουσα τὸν ἀέρα μὲ τὴν μίαν πτέρυγα καὶ ἀνοίγουσα ὑπερμέτρως τὸ βράχος. Ὁ κύρ Λουκάς ἦτο σαστισμένος, καὶ μὴ εἰςέρων τί νὰ κάμῃ, ἐφόρτωνε μὲ ὕβρεις τὸν Μαθιὸν καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπηρετάς· δὲν ἦσαν καλοὶ διὰ τίποτε· δὲν ἠμποροῦσε πλέον νὰ λείψῃ δύο ὥραις! Ἦτο δὲ καὶ τὸ σφάλμα τοῦ μπάριμπα-Βεσσά καὶ τῆς διζβολοπαρμένης διαθήκης του.

— Νὰ πάω νὰ φέρω τὸν κύρ Χαιρέτη τὸν γιᾶτρόν; ἠρώτησε δειλῶς ὁ Μαθιὸς.

— Δὲν θέλω τέτοιους κουτεντέδες.

Ὁ κύρ Λουκάς εἶχε πάθος ἐναντίον τοῦ ἱατροῦ, διότι πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἔλθων οὗτος ὅπως ἐπισκεφθῆ τὴν πάσχουσαν φορβάδα του, τῇ ἔδωκεν ἀφέψημα φιλύρας μετὰ ἐλαίου· ἀλλὰ τὸ ζῶν πιδὸν μετὰ δυσκολίας τὸ φάρμακον, ἦμεσε μέρος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὑπενδύτου τοῦ κύρ Λουκά, ὅστις ἐκράτει τοὺς μυκτῆρας τῆς πασχούσης. Ἐἶχε χάσει λοιπὸν ἕνα ὑπενδύτην, διότι ἅμα ἐτόλμησε νὰ τὸν φορέσῃ ἑκτοτε, ὁ συμβολαιογράφος ἀνέδιδεν ὀλόκληρος ὁσμὴν φοβερὰν ὡς ἐσθεσμένη λυχνία· ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ τὸν δωρήσῃ τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν πρῶτόν του γραφέα.

— Δὲν θέλω τὸν Χαιρέτη, ἐπανελάμβανεν. Σύρε κράξτε τὸν Θωμᾶν νὰ ἔλθῃ νὰ τοῦ εἰπῶ.

Ὁ μικρὸς Θωμᾶς ἦτο τὸ ἀγρίμιον τοῦ γραφεῖου, μικρὸς μάγκας δωδεκαέτης, ὑπόξανθος, ὑπαρχος, ἔχων τὴν μορφήν κατεστιγμένην ὑπὸ ἐρυθρῶν κηλίδων, μὲ μύτην πεπιεσμένην, μὲ ὄμματα χονδρὰ, κυανὰ ὡς νεαροῦ μόσχου.

— Τρέξε ἀμέσως νὰ ἴπῃς τοῦ μπάριμπα-Νικόλα νὰ ἔλθῃ ἐδῶ ἀμέσως. Ἄκουσ; τῷ ἔκραξεν ὁ κύρ Λουκάς.

Τὸ παιδίον ἐθεώρει ἑκαταμβον, ἠλίθιον, χωρὶς νὰ ἐνοήσῃ, ζαλισμένον ἀπὸ τὰς τεταραγμένας χειρονομίας τοῦ κύρ Λουκά καὶ ἀπὸ τοὺς λόγους του, οὐδ' εἶχε προφέρει τόσον ταχέως, ὥστε ἐμπερδεύοντο.

— Καὶ λοιπὸν δὲν ἀκοῦς, βλάκα; Τρέξε νὰ καλέσῃς τὸν μπάριμπα-Νικόλα· πέ τοῦ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ. Αὐτὸς ἀνέθρεψε πολλὰ πουλιὰ καὶ ἠμπορεῖ νὰ μᾶς φανῇ χρήσιμος. Ἐσκουμπήσου, λοιπὸν καὶ μὴ στέκῃς νὰ χαζέψῃς στοὺς δρόμους.

Ὁ μικρὸς Θωμᾶς ἀπῆλθε δρομαίως.

Ἡ χὴν ἐξηκολούθει νὰ φυσᾷ ὀδυνηρῶς κεκλιμένη ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς.

— Θὰ εἶνε καμμία δυσπεψία, ἔλεγεν ὁ κύρ Λουκάς.

— Για νὰ σὰς 'πῶ, ἀπάντα ὁ Μαθιὸς, τί λέτε; νὰ τῆς δώσουμε νὰ πιῆ 'λίγο ἀπὸ τὸ γιαιτρικὸ' ποῦ ἐπήρατε καὶ σεῖς, ταῖς προάλλαις ποῦ εἴσαστε τόσον ἀρρωστος, 'ποῦ δὲν ἠμποροῦσατε νὰ σταθῆτε ὅλη νύκτα. Θυμᾶστε; τὴν ἡμέρα 'ποῦ ἐφάγετε ταῖς πολλαῖς πέρδικαις μὲ τὰ λάχανα...

— Μελισσόνερον; ναί, ἀληθινά' αὐτὴ εἶνε καλὴ ἰδέα. πρέξε νὰ φέρῃ τὸ μπουκάλι καὶ ἓνα χουλιάρι.

— Μετὰ μίαν στιγμὴν ὁ κύρ Λουκάς κύπτων ἐνώπιον τῆς κυρᾶ-Γιαννοῦλας, ἐπλήρου τὸ κοχλιάριον διὰ τοῦ σωστικοῦ φαρμάκου καὶ ἠτοιμάζετο νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸ εἰς τὸν φάρυγγα τῆς ἀσθενοῦς. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως τὸ πτηνὸν ἠγέρθη μετὰ βιαίας προσπαθείας, ἐκίνησε τὰς πτέρυγας, ἐμήκυνε τὸν λαιμὸν δι' ἀνακινήσεως ἰσχυράς, ἀνέτρεψε τὸ μελισσόνερον καὶ ἔχυσεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς περισκελίδος τοῦ κύρ Λουκά καὶ ἤμισε τοὺς πρὸ μιᾶς ὥρας ληφθέντας ἕξ βῶλους, μελανοὺς, γλοιώδεις, ἀλλ' εὐδιακρίτους. Εἶτα ὡσεὶ ἐλαφρυνθεῖσα ἐκ πινηροῦ βάρους ἐπορεύθη πρὸς τὴν πλήρη ὕδατος σιάφην τῆς, ἔπιεν ἀρκετὴν ποσότητα καὶ ἀφῆκε κραυγὴν ἠχηρὰν καὶ θριαμβευτικὴν. Εἶχεν ἐλευθερωθῆ καὶ συνέλθει.

— Ὠραῖα!.. νὰ τώρα 'ποῦ εἶσαι καλὰ, κοκκίονά μου! τῆ ἔλεγεν ὁ συμβολαιογράφος μετὰ θεωπευτικῆς φωνῆς. Καλὰ σοῦ τὸ ἔλεγα, Μαθιέ: δὲν ἦτο τίποτε: ἦτο μία δύσκολος πέψις καὶ τίποτε ἄλλο. μ' ἔκαμες νὰ φοβηθῶ. Δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ κράξω τὸν μπάρμπα-Νικόλα.

— Νάτα! ἐγὼ τώρα ἤμουν 'ποῦ εἶπα νὰ τὸν καλέσουν; ἀπάντησεν ὁ Μαθιός: ἐγὼ δὲν ἐφοβήθηκα περισσότερον ἀπὸ σὰς!

Κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἀφικνεῖτο ὁ μπάρμπα-Νικόλας: ἀλλὰ τὸν νῆχαρίστησε καὶ ἄλλο τι δὲν ἐκέρδησε παρὰ τὸν κόπον τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ.

Γ'

Ὀλίγον καιρὸν μετὰ ταῦτα ὁ κύρ Λουκάς ὑπέστη καὶ ἄλλον τρόπον. Εὗρίσκετο εἰς τὸ γραφεῖόν του καταγινόμενος νὰ πείσῃ ἓνα τῶν πελατῶν του ὅτι θὰ ἔκαμνε «λαμπρὰ δουλειά» ἀγοράζων μέγαν ἀγρὸν πλήρη χαλίμων καὶ λίθων, ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι ἦτο «Θαυμασιῶς κατάλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου», αἴφνης ἤκουσε τὴν κυρᾶ-Γιαννοῦλαν κράζουσαν μὲ ἀπελπιν καὶ παρακλητικὸν τόνον. Δι' ἑνὸς ἄλματος εὗρέθη εἰς τὸν ὄρνιθῶνα, ἔφθασε δὲ ἐγκαίρως, ἐπειδὴ ὁ χοῖρος εἰσχωρήσας εἶχε συλλάβει τὴν χίνα ἀπὸ τῆς μιᾶς πτέρυγος καὶ ἔτρωγε ἤδη τὰ πτερὰ μετὰ λαιμάρου γρυλλισμοῦ.

— Τώρα ἀμέσως παλληκαρᾶ μου! ἔκραξεν ὠρῶμενος ὁ κύρ Λουκάς: ἐγὼ θὰ σὲ διορθώσω.

Καὶ ταῦτα λέγων ἐπέπεσε κατὰ τοῦ ἐπιδρομῆως καὶ τὸν ἐφιλοδώρησε μετὰ βασιλικῆς γενναϊδωρίας ἀμέτρητα λακτίσματα καὶ γρόνθους. Τὸ ζῶον οὐδαμῶς ἐσκέφθη ν' ἀντιστῆ· εἶδεν ὅτι

δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιπαραταχθῆ κατὰ τοιοῦτον ἀντιπάλου καὶ καταλιπὸν τὴν λείαν του ἔφυγε πρὸς τὸν σταυλὸν του, τρέχον καὶ ἀφίνον γρυλλισμοὺς φόβου.

Ἡ κυρᾶ-Γιαννοῦλα τὴν ἐγλύτωσεν εὐθὺνὰ καὶ ἐσώθη ἀλώβητος, ἀπολέσασα μόνον ὀλίγα πτερὰ.

— Μετὰ τινὰς ἡμέρας πάλιν, περὶ τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, καθ' ἣν στιγμὴν μετέβησαν νὰ χορηγήσωσιν αὐτῇ τὴν συνήθη τροφήν ὁ κύρ Λουκάς καὶ ὁ Μαθιὸς δὲν εὗρον τὴν κυρᾶ-Γιαννοῦλαν εἰς τὸν ὄρνιθῶνα. Ἀνεζήτησαν αὐτὴν πανταχοῦ, παρετήρησαν εἰς πάσας τὰς γωνίας τῆς αὐλῆς, εἰς τὸν σταυλὸν, εἰς τὸ πλυσταρίον, ἐξήτασαν λεπτομερῶς τοῦ χοίρου τὴν φωλεάν μήπως ἀνακαλύψωσι τὰ ἔχνη ἐγκλήματός τινος: τίποτε! Ὁ κύρ Λουκάς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα ἀνακριτοῦ μεταβαίνων ἐπὶ τόπου πρὸς αὐτοψίας, ἀνακρίνων, συνάζων τὰς μαρτυρίας, ἐρευνῶν πανταχοῦ καὶ τοῦτο τὸν ἱκανοποιεῖ κάπως. Εἰσελθόντες εἰς τὸν κῆπον ἀνηρεύνησαν αὐτὸν σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν καὶ ἐπεθεώρησαν ἀνὰ μίαν τὰς μεγάλας κολουθῆας μήπως ἦτο κεκρυμμένη ἡ κυρᾶ-Γιαννοῦλα ὅπισθεν τινὸς ἐξ αὐτῶν. Οὐδαμοῦ ἀνευρέθη ἔνδειξις τις, σημεῖον, ἢ ἔχνος τῶν ποδῶν τῆς. Ἠρώτησαν τοὺς γείτονας, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν ἐγίνωσκε τι.

Ὁ κύρ Λουκάς ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ἴσως ἀστείότης τοῦ ἐφημερίου, μεθ' οὗ εἶχε μαλλώσει ἀπὸ τῆς 16 Μαΐου. «Ἔνας ἀντίχριστος, ὅαν αὐτὸν, εἶνε ἱκανὸς νὰ κάμῃ τέτοια δουλειά!». Ἐπορεύθη λοιπὸν πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐφημερίου καὶ εὔρε τὴν Μαργαρίταν, τὴν γραιὴν πολιότριχα ὑπέρτριαν, ἣν ἠρώτησε, παρατηρῶν αὐτὴν ἀτενῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐκείνη ὤμωσεν «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου» ὅτι δὲν εἶδε τίποτε. Ὁ Λουκάς ἀπῆλθεν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἤμισυ μόνον πεπεισμένος.

— Μὲ αὐτὰ ἐκεῖ τὰ ποντίκια δὲν ἠμπορεῖ κάποιος νὰ ἔχῃ πεποιθήσιν! ἐπιθύριζεν.

Ἀφοῦ ἡ ἀνάκρισις εἰς οὐδὲν ἀπέληξεν, ὁ συμβολαιογράφος ἐστράφη πρὸς τὸν Μαθιόν: «Δὲν ἤξευρες νὰ κάμῃ ἄλλο τι, ὅλο τὰ ἴδια. Τὸ σφάλμα ἦτο ἰδικόν του: θὰ ν' ἄφθαιε τὴν θύρα ἀνοικτήν».

— Ἀφοῦ σὰς τὸ λέγω, ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ καθίσω οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἤσυχος. Κάθε ὥρα πρέπει νὰ παραστέκω ἔς αὐτὸ τὸ κτήνος.

Ὁ Μαθιὸς ὑπερήσπιζεν ἑαυτὸν ὁ ταλαίπωρος, διαμαρτυρούμενος περὶ τῆς ἀθωότητός του.

Ὁ κύρ Λουκάς ἐπορεύθη πρὸς ἀεκείνον τὸν γέρω ξεκουτιάρη, τὸν ἀγροφύλακα, ὅπως ἔλεγε, τὸν μπάρμπα-Δῆμο, ἀρχαῖον στρατιώτη, μὲ μύστακα τραχὺν, παχὺν, οὐλον, μὲ ὄφρυς πυκνάς καὶ μὲ μορφὴν μολοσοῦ. Ἀνέφερε τὸ συμβάν καὶ διηγήθη διὰ μακρῶν καὶ μετὰ πάσης λεπτομερείας τὴν ἱστορίαν. Ὁ μπάρμπα-Δῆμος τὸν ἤκουσε μετὰ προσοχῆς καὶ εὐθὺς ὡς ἐτελείωσε, τὸν ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ξηρᾶς:

— Ξεύρεις τὸν κλέπτην ;

— Διόλου· ἀφοῦ ἔρχομαι ἀκριβῶς νὰ σοῦ πῶ νὰ τὸν εὕρῃς.

— Πῶς θέλεις νὰ τὸν εὕρω, ἂν δὲν μοῦ εἴπῃς τὸ ὄνομα καὶ τὴν κατοικίαν του ;

— Μὰ τί διάβολο ! ἐσὺ πρέπει ν' ἀνακαλύψῃς τὸν κλέπτην.

— Μὰ πρέπει νὰ ζεῦρω τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ τὸν πιάσω. Δὲν ἔχω νὰ πάγω νὰ πιάσω ἀπὸ τὸν λαϊμὸν τὸν πρῶτον ποῦ ἀπαντήσω !

— Τὸ ζεῦρω αὐτὸ ποῦ μοῦ λές· μὰ ἐγὼ δὲν σοῦ ζητῶ τέτοιο πρᾶγμα.

— Αἶ ; καὶ λοιπὸν τί θέλεις τότε ;

— Ζητῶ νὰ κυτάξῃς νὰ τὸν εὕρῃς.

— Ὡ τί διάβολο ! εὐκολὸν σοῦ φαίνεται ! Μὰ τοῦλάχιστον τὸν εἶδες, ὅταν σοῦ ἔκλεβε τὴν χῆνα ;

— Ἄν ἤθελε τὸν ἰδῶ, θὰ τὸν ἐτσάκωνα κηρύλα.

— Τότε δὲν εἰξεύρεις τὰ χαρακτηριστικά του.

— Ὅχι, σοῦ λέγω, χίλιαι φοραὶ, ὄχι !

— Αἶ, τότε σοῦ λέγω πάλιν, ὅταν ἀνακαλύψῃς τὸν κλέπτην, ἔλα νὰ μοῦ εἴπῃς ποῦ εἶνε.

— Ὁ κύρ Λουκάς ἀφῆκε τὸν μπάρμπα-Δῆμο ἀπελπισμένος καὶ βλασφημῶν. Πορευθεὶς εἰς τὴν οἰκίαν του ἐγευμάτισε χωρὶς ὄρεξιν, πρᾶγμα ὁπερ συνέβαινεν αὐτῷ μόνον κατὰ τὰς δραματικὰς τῆς ζωῆς του περιστάσεις. Ἡ ἐσπέρα τῷ ἐφάνη πένθιμος· ἠσθάνετο ὡς νὰ τῷ ἔσφιγγε τὸ στῆθος σιδηρὰ ζώνη. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐγειρόμενος διέτρεχε τὸ ἐστιατόριον ὀμιλῶν μόνον ὑψηλοφώνως.

— Δὲν δύναμαι νὰ καταλάβω τίποτε· δὲν ἤκουσα ἐν τούτοις κανένα θόρυβον ἀσυνήθη εἰς τὴν αὐλήν. . . . Εἶνε ἀκατανόητον.

Εἶχε λάβει τὴν ἰδίαν ἐκείνην πρωτὰν ἐπιστολὴν τοῦ κύρ Μανιοῦ, δι' ἧς τῷ ἀνήγγελλεν ὅτι προσεχῶς ἔμελλε νὰ τῷ πέμψῃ δαμάσκηναν καὶ σταφίδας, ἅτινα ἔγραψε νὰ τῷ φέρωσιν ἐπίτηδες διὰ νὰ παραγεμισθῇ ἡ χῆνα τὰ Χριστοῦγεννα καὶ νὰ γείνη ὀρεκτικωτέρα. Οἶα εἰρωνεῖα ! Βέβαια δὲν θὰ ἔτρωγον αὐτοὶ τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν ! Καὶ ἡ ἰδέα αὕτη ἐπανήρχετο εἰς τὸ πνεῦμά του σκληρὰ, ὀξεῖα, τυραννικῆ.

Ὁ κύρ Λουκάς κατεκλίθη ἐνωρίς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ κοιμηθῇ· ἔστρεφε ἔνθεν κἀκεῖθεν περτωδῶς τεταραγμένος· ἠσθάνετο νυγμούς εἰς ὅλον τὸ σῶμα, καὶ ἐνόμιζεν ἐπὶ στιγμήν ὅτι τῷ ἔθηκαν τρίχας γαλῆς εἰς τὴν στρωμνὴν του χάριν ἀστειότητος. Περὶ τὸ μέσονυκτιον, ὀλίγον πρὶν ἢ ἀνατεῖλῃ ἡ σελήνη, ἤκουσεν ἀόριστόν τινα κρότον, ὡς ζύσιμον εἰς τὸ κείμενον ἀκριβῶς ὑποκάτωθεν αὐτοῦ δωματίου. Κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπρόσεξε πολὺ· ἔπειτα ὅμως ὁ κρότος ἐγένετο πλέον καθαρὸς καὶ εὐδιάκριτος. Ὁ κύρ Λουκάς ἠγέρθη καὶ καθεσθεις ἔτεινε τὸ οὖς· τῷ ἐφάνη τότε ὅτι ἀνεκίνουν ἔδρας καὶ ἤνοιγον ἐπιπλα·

οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία ὅτι ἐντὸς τοῦ δωματίου ἐκείνου εὐρίσκετο κάποιος, κλέπτης ἴσως. Ἴσως ὁ ἴδιος ὁ κλέψας τὴν ἡμέραν τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν. Τρόμος μέγας ἐκυρίευσεν τὸν συμβολαιογράφον· τὰ ὠτία του ἐκοκκίνησαν, ἡ καρδία του ἐπαλλε μετὰ βιαιότητος. Διὰ τῆς φαντασίας του εἶδε παρευθὺς ληστὰς μὲ ἐγχειρίδια καὶ μὲ βεβόλβερ ὀρθουμένους ἐνώπιον αὐτοῦ ὑπερμεγέθεις, ἀπειλητικούς, τρομερούς, καὶ ἠσθάνετο αὐτὸν νεκρούμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς κλαγγῆς τοῦ σιδήρου καὶ τῶν πυροβολισμῶν. Ἡ φρίκη τῆς ἀπαισίας ταύτης ὀπασίας τὸν ἐκάρφωσεν εἰς τὴν κλίνην του. Μόλις μετὰ τινα λεπτὰ καὶ ἀφοῦ ὁ θόρυβος ἔπαυσε, συνῆλθεν ὀλίγον, ἠγέρθη, ἐνεδύθη ἐν τάχει καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀνώτερον πάτωμα ἀσφορητὶ διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Μαθιόν.

Ἀμφότεροι κατήλθον, ὁ μὲν κύρ Λουκάς ὀπλισμένος διὰ θηρευτικῶν ὄπλων, ἐντὸς τοῦ ὀπίου εἶχε χάσει δύο φυσίγγια, ὁ δὲ Μαθιὸς κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς φανάριον καὶ διὰ τῆς ἑτέρας φέρων μεγάλην σιδηρὰν λαβίδα ὡς ῥόπαλον. Ἐβαινον μετὰ δειλῆς προφυλάξεως σταματῶντες ἀνὰ πᾶν βῆμα ν' ἀκούσωσιν ἂν ὁ θόρυβος ἐξηκολούθει.

— Μὴ τόσο γρήγορα, ἐψιθύριζεν ὁ κύρ Λουκάς· ἂν σοῦ σύσθῃ τὸ φανάρι, θὰ εἴμεθα περιφνημα.

Καὶ ἐδιπλασίαζον τὴν φρόνησιν, ὀλισθαίνοντες ὡς σκιαί, κρατοῦντες τὴν ἀναπνοὴν, τεινοντες τὸ οὖς, κατεληγμένοι ὑπὸ ἀπεριγράπτου φόβου. Ἀφίκοντο εἰς τὴν βᾶσιν τῆς κλίμακος, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ διαδρόμου τοῦ ἀγοντος εἰς τὸ φοβερὸν δωματίον.

— Πέρασ' ἐμπρὸς, εἶπεν ὁ κύρ Λουκάς πρὸς τὸν Μαθιόν.

— Στέγω καλὰ ὀπίσω, ἀπήντησεν ὁ Μαθιὸς.

— Πέρασ' ἐμπρὸς, σοῦ λέγω· ἐσὺ κρατεῖς τὸ φανάρι, πῶς θέλεις νὰ ἰδῶ ὅταν μένης ὀπίσω.

— Τότες ὄριστε τὸ φανάρι.

— Τί κουταμάρα λές ! ἀμ' ἂν κρατῶ τὸ φανάρι, πῶς θὰ κρατῶ τὸ τουφέκι ;

— Δόσε μου ἐμὲ τὸ τουφέκι καὶ κράτει τὴν λαβίδα.

— Νὰ δώσω τὸ τουφέκι μου σ' ἕναν ἀνάποδον ἂν κ' ἐσέ ; θὰ ἤσουν ἱκανὸς νὰ τοὺς ἀφήσῃς νὰ φύγουν !

— Μὰ ἐγὼ ἐμπρὸς δὲν πηγαίνω· σκότωσέ με, ἀλλὰ δὲν πηγαίνω.

— Πέρασ' ἐμπρὸς, μωρὲ κακομοίρη φοβιτσάρη ! Καὶ ὁ κύρ Λουκάς ὤθησεν τὸν Μαθιὸν ἐντὸς τοῦ διαδρόμου.

Ὁ κρότος εἶχε παύσει· ἠκροάσθησαν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἀλλὰ δὲν ἤκουσαν τίποτε· βαθεῖα σιωπὴ ἐβασίλευεν. Μετὰ πέντε λεπτῶν προσδοκίαν, ἀπεφάσισαν ν' ἀνοιξωσιν ἡρέμα τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ὅπερ ἐφαίνετο βεβουθισμένον εἰς τὴν γαλήνην. Ἐμειναν ἀκόμη ἐπὶ τινα καιρὸν περιμένοντες καὶ καρφωμένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους,

φοβούμενοι μὴ ἴδωσιν ἐξαίφνης τὸν κλέπτην ἀναπαύοντα ἀπὸ τινος γωνίας, εἶτα λαβόντες ὑψίστην ἀπόφασιν, εἰσῆλθον, πλὴν ἀθορύβως, μετὰ ὑπόπτων προφυλάξεων, ὁ μὲν Μαθιὸς ἔχων ἀνυψωμένην τὴν λαβίδα διὰ τὴν κατενέγκη αὐτὴν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὁ δὲ κύρ Λουκάς ἔχων καταβιθασμένον τὸν σωλῆνα τοῦ ὄπλου καὶ ἔτοιμος νὰ φέρῃ αὐτὸ ἐπὶ σκοπόν.

— Ἐὰν ἦτον ἴσως ὁ γάτος κρυμμένος ἀπὸ κάτω ἀπὸ κἀνὲν ἔπιπλον, ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ ὁ κύρ Λουκάς.

Καὶ διὰ τὴν ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἰδέαν του ἐξέστεινε τὸν πόδα του ὑπὸ τὸν σοφᾶν, πλὴν ταῦτο χρόνως ἀφῆκε κραυγὴν τρόμου καὶ ἀπιστοχώρησε πρὸς τὴν ἐστίαν, διότι ἠσθάνθη τὴν κνήμην του συλληφθεῖσαν ὑπὸ χειρὸς ἀοράτου, κεκρυμμένης ὑπὸ τὸν σοφᾶν. Τότε ζαλισμένος, ἐξῶ φρενῶν κατεβίθασε ταχέως τὸ ὄπλον του καὶ χωρὶς νὰ βλέπῃ ἐκυροβόλησε πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐπίπλου. Βραγχὴν κραυγῆς ἠκούσθη μετὰ τὴν ἐκπυροκρότησιν τὸ ὕψισμα τοῦ σοφᾶ ἀνεσηκώθη καὶ ἐφανη μεγάλη χὴν κτύπουσα τὰς πτέρυγας, προτεινούσα τὸν λαιμὸν καὶ ὀρμήσασα νὰ φύγῃ ἐκτὸς τοῦ δωματίου. ἦτο ἡ κυρά-Γιαννούλα.

Ὁ κύρ Λουκάς καὶ ὁ Μαθιὸς ἔμειναν ἐκθαμβοί, ἄφωνοι, ἀνοίγοντες τοὺς κυκλοτερεῖς ὀφθαλμοὺς πρὸ τῆς ἀπροσδοκῆτου ἐκείνης ἐμφανίσεως. Καὶ ὅμως ἦτο ἀληθῶς ἡ κυρά-Γιαννούλα μὲ τὸ εὐσαρκὸν ἀνάστημά της, μὲ τὸ ὑπερήφανον αὐτῆς βᾶδισμα, μὲ ὅλα της τὰ χαρίσματα. Ὁ συμβολαιογράφος πλησιάζας τὴν ἐψάυσε, παρατηρῶν αὐτὴν πανταχοῦ τοῦ σώματος, διὰ τὴν ἰδέαν μὴ πυχὸν τὴν ἐπλήγωσεν· ἀλλ' οὐδὲν σφαιροῖδιον μολύβδου εὐτυχῶς τὴν εἶχε θίξει. Τώρα ἐξηγοῦντο τὰ πάντα· ἡ κυρά-Γιαννούλα εἶχεν εἰσχωρήσει κρυφίως εἰς τὸ δωματίον καὶ εἶχε παραμείνει ἐν αὐτῷ μὴ διαταραχθεῖσα παρὰ τινος· κατὰ τὴν ἀνατολὴν τῆς οὐλῆνης νομίζουσα ὅτι ἐγένετο ἡμέρα, ἤρχισε νὰ βαδίζῃ ἀνατρέπουσα τὰς ἑδρας. Τότε ἐλευθερωθέντες τοῦ βάρους τοῦ φόβου, ὅστις ἐπέβλεπεν αὐτοὺς, συνελθόντες ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ εὐτυχεῖς διότι ἀνεύρισκον τὴν κυρά-Γιαννούλαν, ὁ κύρ Λουκάς καὶ ὁ Μαθιὸς παρετήρησαν ἀλλήλους καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ σφοδροῦ γέλωτος. Τὸ πτηνὸν ἐπανεκλείσθη ἐν τῷ θρανίῳ, ἀσφαλίσθην διὰ διπλῆς ἀτροφῆς κλειδός καὶ μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ὁ συμβολαιογράφος ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ ἐκοιμάτο ὑπὸν νῆδυμον καὶ μακάριον.

— Δὲν εἶπες τίς ἐστὶν ὁ κύρ Λουκάς;

— Ἐν τούτοις τὰ Χριστογεννα προσήγγιζον καὶ ἕκαστος προητομαζέτο. Ὁ κύρ Μανιὸς εἶχεν ἀρπάξει δυνατὸν κρολοῦγμα, ἀλλὰ κατέπιπε καθεκάστην μεγίστην ποσότητα ποτῶν ἀντικαταρροϊκῶν, ὅπως ἰαθῆ τάχιστα καὶ εἶνε ἔτοιμος

κατὰ τὴν ἐπίσημον ἡμέραν. Ὁ κύρ Ροῦσσος κατέπιπε καθ' ἡμέραν ἐν ποτήριον κασσίας, διὰ τὴν ἀποκτήσῃ ὄρεξιν. Ὁ Θεόδωρος, ὁ ἀρχιγράφος προσεκόλλα κομβία νέα εἰς τὴν ῥεδιγκόταν του, ὅπως φανῇ εὐπρεπῆς εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ κυρίου του καὶ ὁ κύρ Λουκάς ἔλαβε καθάρσιον, διὰ τὴν νὰ «ξεπλύνῃ τὸν στόμαχον». Τὰ πάντα εἶχον καλῶς. Ἡ κυρά-Γιαννούλα ἦτο ὠραιοτάτη καὶ τόσον παχεῖα, ὥστε οἱ πόδες της μόλις ἠδύναντο νὰ φέρωσι τὸ βᾶρος τοῦ σώματός της. «ἦτο στρογγυλὴ ἄν βαρέλι», ἔλεγεν ὁ Μαθιὸς· ἦτο ἐξωγκωμένη, ὡς νὰ ἦτο ἐκ διφθέρας καὶ ἐφαίνετο ἑτοιμὴ νὰ διαραγῇ. Αἱ τελευταῖαι ὁδηγίαι εἶχον δοθῆ. Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστογεννῶν ὁ κύρ Μανιὸς καὶ ὁ κύρ Ροῦσσος ἐμελλον, καθὰ ὠρίσθη νὰ φθάσῃ μετὰ μεσημβρίαν· θὰ ἐκάθηντο πάντες εἰς τὴν τράπεζαν τὴν ἕκτην ὥραν, ὁ δὲ συμβολαιογράφος καὶ ὁ δικολάβος θὰ ἐπέστρεφον οἵκαδε τὴν ἐπαύριον.

— Κάμε ζεῦκί σου, κοκκῶνά μου, ἔλεγεν ὁ κύρ Λουκάς πρὸς τὴν κυρά-Γιαννούλαν, δίδων αὐτῇ τοὺς βόλους της· γιὰ ἄλλο ἀκόμη θὰ θρέψουσαι σὲ ὀλίγαις ἡμέραις θὰ κάμωμεν ἡμεῖς ζεῦκι!

Ἠγόρασε δύο μεγάλα ἀγγεῖα διὰ τὴν θέσῃ ἐντὸς αὐτῶν τὸ λίπος καὶ μεταβάς ἐπίτηδες εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἠγόρασε μίαν κάλαθον φιαλῶν παλαιῶν οἴνου, πρὸς κατάβρωμα τοῦ εὐχύμου ἐδέσματος, τοῦ θαυμασίου ψητροῦ, αὐτὸ ὁποῖον ἐκαμῆ νὰ τρέχουν κανενὸς τὰ σάλια, ἅμα τὸ ἐσκέπτετο. Τὰ περιφῆμα δαμάσκηνα εἶχον φθάσει. Τέλος πάντων ὅλα ἦσαν ἑτοιμά! Ἡ κυρά-Γιαννούλα ἐμελλε νὰ σφαγῇ τὴν 24 Δεκεμβρίου τὴν πρωτῶν τὴν προτεραίαν τῇ ἑδωκαν τροφὴν ἅπαξ μόνον διὰ τὴν ἔχῃ τὰ ἐντόσθια καθαρὰ, καὶ τὴν ἐσπέραν ὁ συμβολαιογράφος αὐτοπροσώπως μεταβάς ἐβεβαιώθη ὅτι ἐκοιμάτο ἐντὸς τοῦ θρανίου.

Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του, κόραξ εὐρισκόμενος πλησίον τῆς αὐλῆς, καθήμενος ἐπὶ δένδρου, ἐπέταξε ταυῦν τὰς μεγάλας πτέρυγας του, μελανὰς ὡς πέπλους πέθιμου, ἀφίνων κραυγὴν θλιβεράν. Διῆλθεν ἀρτερόθεν τοῦ συμβολαιογράφου, διασπείρων εἰς τὸν αἰθέρα ἀπαίγια καὶ παγετώδη κρᾶ κρᾶ. Βλέπων αὐτὸν ὁ κύρ Λουκάς ἐσταμάτησεν ἐκπεπληγμένος. Κλασικὴ τις ἀνάμνησις ἐπῆλθεν εἰς τὸ πνεῦμά του· ἀνεμνήσθη τῶν δεισιδαιμονιῶν τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν ἀπαισιῶν οἰκῶν, οὗς συνῆγον ἐκ τῆς πτήσεως τῶν κοράκων.

Τὴν ἐπακολούθησεν νύκτα ὁ ὕπνος τοῦ κύρ Λουκά ὑπῆρξεν ἐκτάκτως τεταραγμένος. Μόλις ἀπεκοιμήθη καὶ πάραυτα εἶδε διερχόμενον ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, στίφος πτηνῶν μὲ μελανὰ πτερά, μὲ στόμα χεῖνον, σκορπίζοντα μεγάλας κηλίδας αἵματος ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ὄπισθεν αὐτῶν πάλιν στίφος νησῶν ἀκεφάλων καὶ περι-

στεράς, ὧς ἡ λευκὴ στολὴ ἦτο κατεστιγματισμένη ὑπὸ ἐρυθρῶν κηλίδων. Ὁλόκληρον τὸ στίφος ἐσταμάτησεν ἐγγὺς αὐτοῦ ἀπειλητικόν, τρομακτικόν καὶ ἤρχισε νὰ χορεύῃ χορὸν πένθιμον καὶ ἀπαίσιον· ἀκολουθῶς πᾶσα ἡ πτερωτὴ σπεῖρα ἐξηφανίζετο ἐντὸς πυκνῆς δμύλης καὶ τὸ Καπιτώλιον ἀνυψοῦτο διὰ μιᾶς, φωτιζόμενον ὑπὸ ἀκτίνος σελήνης ἔμπροσθεν τοῦ κύρ Λουκά. Ἐβλεπεν εὐκρινῶς τὸν ἑαυτὸν του ὡς Γαλάτην μὲ δέρμα λύκου ἐπὶ τῶν ὤμων, μὲ κρᾶνος ἐπὶ κεφαλῆς καὶ μὲ βαρὺ ἀκόντιον εἰς τὴν χεῖρα. Παραπλεύρως αὐτοῦ ἐβάδιζον ὁ κύρ Μανιὸς καὶ ὁ κύρ Ροῦσσος, τὴν αὐτὴν φέροντες στολήν. Καὶ οἱ τρεῖς φθάσαντες εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Καπιτωλίου, ἔστησαν τὰς κλίμακας ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ ἀνέβαινον ἐν σιωπῇ, μὲ καρδίαν πάλλουσαν, κρατοῦντες τὴν ἀναπνοήν. Αἰφνης, καθ' ἣν στιγμήν ἔμελλον νὰ διασκελίωσι τὰς ἐπάλλξεις, γιγάντεια χῆνες ἤνωρθοῦντο ἐνώπιόν των, ἐκπέμποσαι κραυγὰς βραγχύας. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀφυπνιζόμενοι αἰφνιδίως, προσήρχοντο πανταχόθεν τῆς ἀκροπόλεως μετ' ἀγρίας βοῆς, καὶ ἐπέπιπτον κατὰ τῶν Γαλατῶν. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ζωηρᾶς μάχης ὁ Μάνλιος ἀνεζήτηε τὸν κύρ Λουκᾶν· πάλῃ φοβερὰ συνήφθη μεταξύ τῶν δύο· συνεπλάκυσαν σῶμα πρὸς σῶμα, καθεὶς δ' ἐζήτηε νὰ πνίξῃ τὸν ἕτερον διὰ φοβερᾶς συσφιγέως, δακνόμενοι, διασχίζοντες τὰς σάρκας των, ὡς ἄγρια θηρία, κεκαλυμμένοι ὑπὸ αἱματηροῦ ἰδρώτος· ἀκολουθῶς μετ' ὀλίγων ὁ κύρ Λουκάς ἠσθάνετο τὰς δυνάμεις του ἐκλείπουσας, ὀπισθοχώρει καὶ ἐκρημνίζετο ἄνωθεν τῶν τοίχων καὶ ἐκυλιετο ἐντὸς τῆς ἀβύσσου τῶν τάφρων, ἀφίνων ἄγριαν ὠρυγὴν πληγωμένου λέοντος.

Τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ συμβολαιογράφος ἀφυπνίσθη καὶ ἀποσεῖσας τὸν φρικτὸν ἐφιάλτην, παρτήρησε τὸ ὄρολόγιόν του· ἦτο μόλις ἡ πέμπτη ὥρα. Δὲν ἠδυνήθη πλέον ἐν ἀποκοιμηθῆ καὶ εὐθὺς ὡς ἐφάνη ἡ ἡμέρα, ἀνήλθε νὰ ἐξυπνήσῃ τὸν Μαθιὸν, ὅστις ἐκοιμᾶτο βαθέως, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς μάχης τῶν Ἀρβήλων. Αἱ προετοιμασίαι τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως ἤρξαντο. Ὁ κύρ Λουκάς λίαν συγκεκινημένος καὶ προετοιμαζόμενος νὰ ἐκτελέσῃ ἔργα δημίου, κατέπιεν ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τρία ποτήρια κοινὰ, διὰ νὰ λάβῃ θάρρος. Ὁ Μαθιὸς, ἤρεμος καθὼς πάντοτε, ἔλαβε τὸν πέλεκυν καὶ τὸ ἐπικόπανον, ἀμφοτέρω δὲ διηυθύνθησαν εἰς τὴν αὐλήν.

Ὅτε ἀνέωξαν τὴν θύραν, ἐξεπλάγησαν μὴ ἰδόντες τὴν κυρὰ-Γιαννούλαν ἔξω, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀρνιθοπουλιῶν. Ἀνεζήτησαν αὐτὴν πανταχοῦ, χωρὶς νὰ τὴν ἀνεύρωσιν. Ὁ κύρ Λουκάς ἐσκέθη ὅτι θ' ἀπέμεινεν ἐντὸς τοῦ ὀρνιθῶνος, ὅπου τὴν εἶχε τοποθετήσῃ ὁ ἴδιος τὴν προτεραίαν, καὶ ἐπέρασε τὴν κεφαλὴν του ἐντὸς τῆς μικρᾶς καλύβης, κεκτισμένης διὰ ἀνιδίων κακῶς συνηρμοσμένων, ὅπως παρατηρήσῃ.

Ἄλλοτε ὅταν ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἐκείνη εἶδε τοὺς ὀφθαλμούς του! Ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἐκείνη ἐκείνη ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, μὲ τὸ βράμπος ἀνεωγμένον, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς κεκλισμένους, ἀκίνητος! Ἡ καρδία τοῦ συμβολαιογράφου ἐσκίρτησεν ἐντὸς τοῦ στήθους του, ὡσαυτὴ ἐπρόκειτο νὰ πηδήσῃ ἐκτὸς αὐτοῦ· αἱ ἀρτηρίαι του ἐκτύπων, ὡς ἂν ἔμελλον νὰ διαρραγῶσι, καὶ βίαιον κύμα αἵματος διήλθε σφύζον παρὰ τὰ ὠτά του. Ἐπλησίασε κρᾶζων τὸ πτηνὸν καὶ ἐγγίζων αὐτό. Ἄλλ' ἡ χῆν δὲν ἐκίνηθη!

— Ἐψόφησεν! ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς σπαρτακτικῆς.

Καὶ λαβὼν αὐτὴν διὰ τῶν χειρῶν τὴν ἀπέθηκεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς. Τὴν ἐψυσε καθ' ὅλα τὰ μέρη· εἶχεν ἤδη καταστῆ ψυχρά. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν πτερῶν ἀνεζήτησε μέρος τῆς καρδίας· δὲν ἔπαλλεν αὐτὴ πλέον. Ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἀπέθανε τὴν νύκτα.

Ὁ κύρ Λουκάς ἔμενε πρὸ τοῦ ἀκινήτου πτώματος τῆς χηνὸς ἐκθαμβος, ἀπολελιθωμένος, ἄφωνος, φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον, ὡς ἵνα ἀποδιώξῃ πένθιμον λογισμόν. Καὶ ὅμως ὤφειλε νὰ παραδεχθῆ τὴν τρομερὰν ἀλήθειαν καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀποσεῖων τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ ἐκπληξίν, διεκήρυξεν ἐν τῷ μέσῳ πληθυμύρας εὐχῶν λέξεων «ὅτι καὶ μασκαροδουλία ἦτον· στή μέση, ὅτι θὰ ἦτο ἀποτέλεσμα ἐκδικήσεως καὶ ὅτι κάποιος θὰ ἐδηλητηρίασε τὴν χηνά του... ὅτι ἐκεῖνοι ποῦ ἔκαμαν ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἦσαν πολὺ ἄθλιοι, καὶ ὅτι ἡ δουλειὰ δὲν θὰ ἐπερνοῦσεν ἔτσι!»

— Αἶ, καὶ τί ἂν ἐψόφησε! εἶπεν ὁ Μιθιὸς· μᾶς βγάνει ἀπὸ τὸν κόπον νὰ τὴν σκοτώσωμεν. Ἄλλοτε νὰ τὴν φάγετε καὶ ἔτσι! . . .

— Σκάσε σὺ, ἀνόητε! ἐκραύγασεν ὁ κύρ Λουκάς, καὶ κάμε μου τὴν χάριν ἄφησέ με ἤσυχον μὲ τὰς σκέψεις σου, σὲ τέτοια στιγμή!

Διέταξεν ἀκολουθῶς τὸν ὑπρέτην του νὰ προσκαλέσῃ τὸν μπάρμπα-Νικόλα, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν αὐτοψίαν, ἐβεβαιώθη δ' ἐξ αὐτῆς ἀδιαφιλονεικῆτως ὅτι τὸ πτηνὸν ἀπέθανεν ἐκ πληθώρας· ἔτρεφον αὐτὴν λίαν δαψιλῶς καὶ τὸ λίπος εἶχε περικαλύψει τὰ ὄργανα. Ὁ κύρ Λουκάς ἔστρεψε τότε τὴν ὀργὴν του κατὰ τῶν συγγραφέων τοῦ Ἐγχειριδίου τῆς Πτηνοτροφίας, διακηρύσσαν ὅτι «ἦσαν βλάκες καὶ ἀμαθεῖς καὶ ὅτι δὲν θὰ ἤκουε ποτὲ πλέον τὰς συμβουλὰς των.»

Ε΄.

Ἡ ἐπιστολή, ἣν ἔγραψε τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν πρὸς τὸν κύρ Μανιὸν καὶ τὸν κύρ Ροῦσσον, ὅπως ἀναγγεῖλῃ αὐτοῖς τὴν ἀπαισίαν εἰδησιν, ἦτο σφοδρότατος φιλιππηϊκὸς κατὰ τῶν συγγραφέων τοῦ Ἐγχειριδίου τῆς Πτηνοτροφίας. Προσετέθη ἐν ὑστερογράφῳ ὅτι τὸ σφάλμα πιθανὸν νὰ ἦτο

καὶ τοῦ ἀνοήτου ἐκείνου καὶ ἀδελφίου Μαθιοῦ, ὅστις ἦτο ἱκανὸς νὰ κάμῃ νὰ σκάσουν τὰ πτηνὰ ὅλων τῶν ὀρνιθίωνων.

Ὁ κύρ Μανιὸς ἀφίεστο τὴν ἐπαύριον, βράζων ἐξ ὀργῆς, καὶ σιγνὴ τρομερὰ ἐπιηκολούθησε τότε μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ συναδέλφου του. Ὁ κύρ Μανιὸς ἐκατηγόρησεν αὐτὸν ὅτι «τοὺς ἐπερίπαιξε καὶ ὅτι ἐπίτηδες ἔκαμε νὰ σκάσῃ ἡ χῆνά του», προσθέτων ὅτι «δὲν ἦτο τρόπος αὐτὸς νὰ φέρεται μὲ τοὺς φίλους του, καὶ δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ χάσῃ τόσον καιρὸν καὶ νὰ ἐξοδύσει χρήματα διὰ δαμάσκηνα!» Ὁ κύρ Δουκῆς παραφερόμενος ἀνταπάντησεν ὅτι «νὰ μὲν ἦτοχος καὶ θὰ τοῦ ἐπιστρέψῃ τὰ δαμάσκηνά του, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶνε κανεὶς πολὺ γελοῖος, διὰ νὰ τὸν κατηγορῇ ὅτι ἔκαμε νὰ σκάσῃ ἡ κυρά-Γιαννούλα ἐπίτηδες». Ὁ Μανιὸς δὲν ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ δικαιολογίας καὶ ἀνεχώρησε πάραυτα, ἐλθὼν μόνον νὰ ἐκχύσῃ μέρος τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς ὀργῆς του.

Ὁ δὲ κύρ Ροῦτσος ἔγραψε πρὸς τὸν κύρ Δουκῆν μικρὰν ἐπιστολὴν ἐμπαικτικὴν, ἐν ἧ ὑπελάμβανε καὶ ἀπόκρυφόν τι πείσμα. Ἐβῆγε δὲ καὶ ἠθικὸν συμπέρασμα ἐκ τῆς περιστάσεως, λέγων ὅτι «ἐτιμωρήθησαν δικαίως, διότι δὲν πρέπει νὰ εἶνε τις πολὺ γαστρίμαργος καὶ φιλήθονος». Ἡ ἐπιστολὴ ἐτελείωνε διὰ τῆς ἐξῆς εἰρωνικῆς περικοπῆς:

«Τρέφω καὶ ἐγὼ μίαν χῆνα· δὲν θὰ εἶνε τόσον παχεῖα, ὡς ἡ ἰδική σου, ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν θὰ σκάσῃ. Σὲ προσκαλῶ ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐλθῃς νὰ τὴν γευθῶμεν τὴν 17 Ἰανουαρίου, τὴν ἡμέραν τῆς εὐρῆς μου, τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου».

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ].

X**

ΠΟΙΙΑΙ ΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οἱ τελειότεροι τῶν μηχανισμῶν ἐξ ὧν ἐπενόησεν ὁ ἄνθρωπος καταστρέφονται διὰ τῆς ἐπιρρείας ἐξωτερικῶν στοιχείων, ἐὰν μείνωσιν ἀργοί· λειτουργοῦντες δὲ φθείρονται κατὰ μικρὸν διὰ τῆς τριβῆς τῶν ἀποτελούντων αὐτοὺς ὕλικῶν. Τοῦναντίον, ὁ ἀνθρώπινος μηχανισμὸς, ἀνανεούμενος ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, διατηρεῖ ἐπ' ἀόριστον τὰς δυνάμεις του· ἐπὶ πλέον δὲ ἡ τακτικὴ ἐνέργεια τῆς ἀνανέωσης ταύτης ἀσφαλίζει τὴν πλήρη λειτουργίαν πασῶν τῶν δυνάμεων του καὶ τὴν ἀόριστον σχεδὸν διάρκειαν τῆς ὑπάρξεώς του. Αὕτη διὰ τῆς καθημερινῆς λειτουργίας καθίσταται ἰσχυροτέρα, ἀκριβεστέρα, διαρκεστέρα.

Ἡ συστηματικὴ ἐργασία, ἡ τακτικὴ ἄσκηση τοῦ σώματος, διατηρεῖ καὶ ἀναπτύσσει τὴν ζωτικότητα αὐτοῦ, ἐπιφέρει τὴν ταχεῖαν ἔκκρισιν τῶν περιττῶν ὑγρῶν τῶν ὀργάνων καὶ τὴν ἐντελῆ αὐτῶν ἀνανέωσιν, τὴν διαύγειαν τοῦ πνεύματος, τὴν ἀσφάλειαν τῆς κρίσεως, τὴν ἠθικότητα τῶν

ἔξων, τὴν καθαρότητα τῶν ἐντυπώσεων. Ἐν οἷα· δῆποτε δὲ καταστάσει καὶ ἂν εὑρίσκειται ὁ ἄνθρωπος, δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ταῦτα, νὰ ἀπολαύσῃ οὕτω καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ εὐεργετήματος τῆς ζωῆς. Ἐννοεῖται ὅτι ὀφείλει νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ὀμαλὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σχήματος καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ σώματος, χωρὶς νὰ ζητῇ νὰ γείνη ἀθλητῆς. Ἡ ὑπερβολὴ ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἔχει ὡς συῆπειαν ἀντίδρασιν τινα, καθ' ἣν τὸ σῶμα δαπανῆσαν ὅλας τὰς ζωτικὰς αὐτοῦ ὕλας ἀποψύχεται εὐκόλως, μένει ἀνυπεράσπιστον κατὰ τῶν ἀκρῶσίων τοῦ καιροῦ, καὶ ἀπορροφᾷ εὐχερῶς ἐπικίνδυνα μιάσματα. Τοῦτου ἐνεκὰ ἡ μεγάλη κόπωση προδιαθέτει εἰς ἀσθενείας· καὶ συνέβη ὅτι ὀλόκληρα τάγματα στρατοῦ, ἄνδρες καὶ ἵπποι, ὑπέκυψαν ταῦτοχρόνως καταπονηθέντες ἐκ τοῦ κόπου μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου πορείας. Γνωστὸν δ' εἶνε ὅτι εἰς τὰς μακρὰς ὁπωσοῦν ἐκστρατείας αἱ κακουχίαι καὶ τὰ ἐκ τῆς φύσεως κωλύματα φρονεῦσιν πλειοτέρους στρατιώτας ἢ αἱ μάχαι πρὸς τὸν ἐχθρόν. Διὰ τὴν ἀνεχώμεθα ἵνα καὶ ἐν τῷ εἰρηνικῷ ἀγῶνι τῆς ἐργασίας ἀύνητος ὑπερβολὴ ζήλου ἢ ἀνάγκαι θλίβουσι κάμνωσι καθ' ἐκάστην ὥματα;

Μολταυτα, προκειμένης ἐκλογῆς μετὰξὺ ὑπερβολικῆς σωματικῆς ἐργασίας καὶ ὑπερβολικῆς ἀργίας, προτιμότερον εἶνε νὰ ἐκτεθῇ τις εἰς τὰς συνεπείας τῆς ὑπερέτρου ἀσκήσεως ἢ εἰς τὰς τῆς ἐντελοῦς ἀδρανείας. Ὁ μέγας Φρειδερίκος ἔλεγεν· «Ὅταν ἐξετάζω τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος ἡμῶν, κλίνω νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ φύσις ἐπλασεν ἡμᾶς μᾶλλον διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πεζοδρόμου ἢ διὰ τὸ τοῦ λογίου». Καὶ, ὡς καθεὶς εἰδέουσι, δὲν ἦτο ἐκ τῶν εὐκόλων καὶ ἀνέτων τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πεζοδρόμου, ὅστις ὄφειλε νὰ διατρέχῃ μακροτάτας ἀποστάσεις κατὰ πάσας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, ἐκτεθειμένος εἰς ὅλας τοῦ καιροῦ τὰς μεταβολὰς, εἰς παντοειδῆς κινδύνους. Τοῦναντίον ὁ λόγιος, ὁ ἄνθρωπος τοῦ γραφείου, ὅστις διέρχεται τὸν βίον ὅλον καθήμενος, φαίνεται ὡς ἐκτὸς παντὸς κινδύνου, προωρισμένος εἰς μακρὰν σταδιοδρομίαν. Καὶ ὅμως τὸ πᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Ἡ ἄλλειψις ἀσκήσεως ἀμβλύνει τὴν ὄρεξιν, καθιστᾷ ἀτροφικοὺς τοὺς μῦς, πτωχύνει τὸ αἷμα, ἐλαττώνει τὴν ζωτικὴν θερμότητα, καὶ ἐπιφέρει συσσωρεύσεις τῶν β' ἀβερῶν ὕλων εἰς τὸ σῶμα. Ἴντεῦθεν ἀσθενεῖαι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὀδυνηρὰ καὶ ἐπικίνδυνα, νεφροίτις, ἀρθρίτις, χλωρώσις, πνευμονικὴ φθίσις. Καὶ ἀποφεύγων δὲ αὐτὰς ὁ ἄνθρωπος ὁ ἄγων ἐδραῖον βίον, πάλιν δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ πρόωρον γῆρας, ἐνῶ οἱ σωματικῶς ἐργαζόμενοι ἔχουσι πλείστας ἐλπίδας ὅτι θὰ φθάσωσιν εἰς βαθὺ γῆρας, ἀπηλλαγμένοι τῶν εἰς τὴν προδεδουκίαν ἡλικίαν παρεπομένων ἀσθενειῶν.

Ἐργατικὸς βίος εἶνε ἐγγύθις μακροβιότητος. Καὶ ἦσαν ἀκάματι ἐργάται, ἀκαταπόνητοι τῆς